

Otázky pro národního koordinátora zavedení eura Oldřicha Dědka

Jaký má být podle vás ideální kurz přechodu CZK na euro?

Je ošidné uvádět nějaké numerické odhady. V obecné rovině se lze jistě shodnout na poučce, že je výhodné, aby si česká ekonomika ponechala vlastní měnu, pokud její kurz trendově zhodnocuje. Problém je však v tom, že toto trendové posilování se krátkodobě prosazuje skrze vysoké výkyvy nominálního kurzu, které za jinak stejných okolností snižují hospodářskou výkonnost exportně vysoce orientované české ekonomiky. Jedna věc je tedy nějaká osobní představa o budoucím vhodném převodním kurzu mezi korunou a eurem a jiná věc realita finančních trhů, která vývoj kurzu usměrňuje. Myslím, že se budeme muset připravit na prostý fakt, že koruna bude trvale zafixována vůči euru víceméně na hodnotě, ke které ji tržní síly v okamžiku fixace dovedou.

V jakém časovém horizontu vidíte jednotnou měnu v rámci českého trhu?

Na tento problém je třeba pohlížet ve dvou základních rovinách: ekonomické a politické. Pokud jde o ekonomické předpoklady přijetí jednotné evropské měny, národní ekonomika musí být na euro patřičně připravena, což znamená především nutnost plnit udržitelným způsobem všechna maastrichtská kritéria. Vedle toho je žádoucí, aby byla ekonomika připravena na euro i hlediska svých strukturálních charakteristik a aby se její ekonomický cyklus zásadně neodchyloval od cyklu zemí eurozóny. Ve všech těchto ohledech není důvod se domnívat, že by Česká republika nebyla na vstup do eurozóny dostatečně připravena k roku 2012. Rozhodnutí o datu zavedení eura je podmíněno i technicky – česká koruna se musí připravit a poté setrvat v kursovém mechanismu ERM 2 po dobu minimálně dvou let před zavedením eura. Z toho vychází nutnost definovat záměr zavést euro minimálně tři roky dopředu, nemluvě o nutnosti zásadně přizpůsobit právní systém, informační technologie, podnikatelské prostředí atp. Zároveň je ovšem přihlášení se k datu zavedení eura politickým rozhodnutím. V tomto ohledu si vláda uvědomuje i některé přetrvávající problémy, zejména střednědobou udržitelnost schodků veřejných financí s ohledem mj. na otázku stárnutí populace. V tomto ohledu převážil ve vládě názor, že je nejprve třeba reformovat důchodový systém a celkově stabilizovat systém veřejných financí a až poté, co bude politicky prosazena a uskutečněna reforma, je zodpovědné přihlásit se k datu zavedení eura v České republice tak, aby nemuselo být opětovně odvoláváno. Ale i v tomto ohledu se domnívám, že přihlášení se k datu 2012 jako datu zavedení eura by vlastní reformě veřejných financí prospělo – vznikl by dodatečný tlak na rozpočtovou disciplínu všech domácích subjektů a omezil se prostor pro různé politické manévrování, které by naléhavost reformy veřejných financí zpochybňovalo a komplikovalo.

Za jakých podmínek se podaří ČR splnit Maastrichtská kritéria, nutná pro přijetí jednotné evropské měny?

Česká republika nemá s plněním maastrichtských kritérií žádné nepřekonatelné problémy. Kritérium cenové stability je plněno dlouhodobě a v současnosti jsme svědky pouze přechodné odchylky, kdy cenový růst zrychlil zejména v důsledku jednorázových vlivů. Poté se inflace vrátí k běžným hodnotám. Uvážíme-li také, že ČNB si od roku 2010 stanovila inflační cíl ve výši 2 %, není zde důvod pro obavy z neplnění kritéria cenové stability. Pokud jde o deficit soustavy veřejných rozpočtů, údaje za minulý rok i výhled na rok 2008 ukazují na bezproblémové plnění tohoto maastrichtského kritéria. Je však třeba mít na zřeteli, že k přijetí eura je zapotřebí nikoli statické plnění hranice 3 % deficitu, ale jeho dlouhodobá udržitelnost. A bez zásadních reforem skutečně nemůžeme hovořit o dlouhodobé udržitelnosti kritéria deficitu. Na druhé straně platí, že stabilizovat veřejné finance do roku 2012 musíme tak či tak především v našem vlastním zájmu a také s ohledem na nutnost dodržovat naše závazky vyplývající z Paktu stability a růstu. Ten ukládá ČR dosáhnout k roku 2012 maximálního schodku ve výši 1 %. Plnění kritérií státního dluhu a úrokových sazeb bylo a podle všeho i bude bez větších problémů. Poslední z kritérií, stabilita měnového kurzu, není v současné době aktuální, protože se nezúčastníme kurzového režimu ERM 2. Současné rychlé posilování měnového kurzu ovšem neznamená hypotetické ohrožení plnění tohoto kritéria v budoucnu. Pokud měnový kurz trendově zhodnocuje, plnění kurzového kritéria není ani hypoteticky ohroženo, protože systém ERM2 připouští možnost revalvace centrální parity. Celkově lze říci, že není žádný zásadní důvod předpokládat neplnění kteréhokoli z maastrichtských kritérií k roku 2012.

Bude to podle Vás "splnění" spíše politické, nebo reálné?

Pojem politické plnění maastrichtských kritérií považuji za pustý nesmysl, protože hodnotitelem tohoto plnění nebude česká vláda, nýbrž Evropská komise a Evropská centrální banka. Existuje též historie vyhodnocování maastrichtských kritérií, která vytvořila řada precedentů. Proto v této oblasti skutečně nevidím velký prostor pro nějaké politické manévrování, i když uznávám, že subtilní diskuse ohledně interpretace maastrichtských kritérií určitou míru volnosti v rozhodování umožňuje. Za nevyhnutelně politické bych proto spíše označil rozhodnutí české vlády o termínu zavedení eura. Ekonomické analýzy nám v tomto směru mohou přinést bezesporu množství užitečných informací, nikoli však jednoznačný závěr o vhodnosti toho či onoho termínu. Tato neurčitost se odstraní jedině politickým rozhodnutím, od něhož musí být vyžadována srozumitelnost pro občany a osobní nasazení politiků uvádět jej do života.

Změní se podle vás přístup k problematice eura po případné změně vlády?

V současné chvíli by se jednalo o spekulaci. Lze však konstatovat, že každá vláda bude muset dbát na udržitelnost schodků veřejných financí i plnit naše závazky vyplývající z členství v Evropské unii. Obojí ve svých důsledcích povede k zavedení eura v ČR, byť může pod různými vládami dojít k určitým rozdílům v řádu několika let, které však nejsou z dlouhodobého hlediska rozhodující.